

Senátní návrh novely zákona o státním podniku a dalších zákonů si klade 2 hlavní cíle:

- 1) zvýšit transparentnost výběru členů statutárních a dozorčích orgánů ve státních podnicích a ve společnostech ovládaných státem, kraji nebo hlavním městem Praha a
- 2) posílit spravedlivé odměňování těchto osob např. tím, že vyplácení variabilní složky platu resp. odměn za výkon funkce bude více vázané na předem dané měřitelné cíle.

Nedávno se v Parlamentu řešila otázka, zda platy ústavních činitelů vzrostou o 1%, 3,5%, 10% nebo dokonce 26%. **Předloženým návrh zákona nepovede k navýšení platů státních manažerů, ale naopak k úsporám, a to minimálně 26%.**

Občané, kteří ví, že platová základna pro soudce je 3násobek průměrného platu, by se mohli divit, jak je možné, že ředitelé státních podniků by podle návrhu zákona měli v průměru jako **základ 6-ti násobek průměrného platu, tedy částku kolem 1,8 mil. Kč ročně!**

Přiznám se, že i já jsem se divil, když jsem zjistil, že v roce 2011 bylo ve státních podnicích a státem ovládaných společnostech přes 150 pozic, kde měli manažeři přes 1,8 mil. Kč ročně. Můj údiv ještě vzrostl po obdržení informace, že např. šéf jedné finanční instituce ovládané státem **měl roční příjmy 8 mil. Kč, tedy skoro 2 násobně vyšší než guvernér ČNB.**

Podle posledních údajů se počet „státních“ manažerských pozic s platem přes 1,8 mil. Kč snížil proti roku 2011 cca na polovinu – na 77. Tyto pozice se týkají celkem 27 státních podniků nebo státem ovládaných společností. Průměrný roční příjem nejlépe placených šéfů **v těchto firmách činil 4,6 mil. Kč, u společností v gesci MF dokonce 5,5 mil. Kč!**

Vrátím-li se k násobkům průměrného platu, pohybujeme se u firem v gesci MF na 18-ti násobku průměrného platu, a to bez započtení společnosti ČEZ, k níž se ještě vrátím. Ambice předloženého návrhu se tak může na první pohled jevit jako malá: **Dosud (v gesci MF) průměrnou částku 5,5 mil. Kč, stanovit (až na jednu výjimku) jako maximální.**

Jde ale o víc, než jen o přímou úsporu 100 mil. Kč nebo 250 mil. Kč, pokud budeme mít odvahu omezit i nepřiměřené benefity manažerů společnosti ČEZ, a.s. Jde o:

a) **posílení spravedlivého odměňování,** aby se předcházelo situacím, kdy šéfové méně významných a případně ještě ztrátových firem budou odměňováni stejně nebo dokonce více než šéfové firem s větším významem a s lepšími hospodářskými výsledky a

b) **otevření výběrových řízení pro jiné než politické kandidáty,** posílení míry nezávislosti a míry objektivity při výběru a tím i snížení rizik, že se do orgánů společností dostanou trafikanti, kteří budou v lepším případě pobírat jen nepřiměřené odměny, v horším případě budou různé „benefity“ přímo nebo nepřímo vracet těm, kteří se o jejich trafikou zasloužili.

Návrh zákona vychází z protikorupčních doporučení iniciativy Rekonstrukce státu. Návrh zákona je předkládán jako senátní návrh, neboť vláda zatím nemá legislativní regulaci této problematiky v plánu. Vláda zatím preferuje pouze aktualizaci zásad odměňování z roku 2010 a předpokládá další pokračování činnosti nominačního výboru.

Zásady pro odměňování, které přijala ještě Nečasova vláda, se ukázaly jako bezzubé. Zásady nezabránily „křížovému“ odměňování, nepřiměřeným zlatým padákům ani benefitům v podobě opcí na akcie ČEZ, jejichž hodnota na jednoho člena představenstva činila v roce 2013 **44 miliónů korun. To je 10 krát více než průměr** za všechny ostatní firmy.

Vládní výbor pro nominace neprovádí žádná výběrová řízení, ale pouze ověřuje, zda kandidát navržený příslušným ministrem splní formální požadavky. **V souvislosti se služebním zákonem se vedly diskuse, zda tolerovat pár politických náměstků, ale ve státních a (polo) státních firmách, které v součtu nakládají s aktivy ve výši státního rozpočtu, zůstává prostor pro celou armádu politicky loajálních osob, jejichž roční příjmy v součtu přesahují platy všech poslanců a senátorů dohromady.**

Skutečnosti, které jsem uvedl, prosím neberte jako nějaké jánošíkovské volání po tom, aby se bohatým bralo a chudým dávalo. Považuji za zcela legitimní, pokud ředitel státního podniku, který dosáhne zisku 4 miliard, obdrží odměnu 4 milióny. **Pokud však šéf ztrátové firmy, 40 krát menší než ČNB, dostane 8 miliónů tj. 2 krát více jak guvernér, není to v pořádku.**

V souvislosti s odměňováním manažerů často zaznívá, že je nutné zajistit, aby šéfové státních firem nedostávali kvůli konkurenci výrazně nižší odměny oproti soukromému sektoru. To, co ale např. v oblasti mzdové politiky předvedla společnost EGAP, a.s. v roce 2012, bylo pravým opakem. **Průměrné mzdy zde byly zhruba 2 krát vyšší než v České pojišťovně, a.s.**

Příklad Českého Aeroholdingu, kde platy manažerů byly v minulém roce sníženy o 40%, přičemž většina z nich ve svých pozicích zůstala, dokládá, že prostor ke snížení odměn existuje. Rovněž EGAP, kde se odměny členů představenstva mezi roky 2012 a 2013 snížily o 20 miliónů korun, **je další ilustrací možných úspor bez rizika ztráty manažerů.**

Pokud bude předložený návrh zákona schválen, odměny manažerů státem ovládaných společností se sníží v průměru minimálně o 1 milión ročně (s výjimkou ČEZ, a.s.). Při cca 100 pozicích, na něž by se regulace vztahovala, **by se jednalo o úsporu kolem 100 miliónů korun.** Přehled konkrétních částek je k dispozici v důvodové zprávě na str ...

Samostatnou otázkou je, jak přistoupit k regulaci odměňování ve společnosti ČEZ, a.s., kde průměrné roční příjmy v dozorčí radě přesáhly 2 mil. Kč a příjmy na jednoho člena představenstva včetně hodnoty opcí činily v průměru 47 mil. Kč. Návrh vychází z předpokladu snížení těchto odměn zhruba na jednu polovinu (úspora cca 150 mil. Kč) a **podmiňuje vznik nároku na tyto odměny předchozím souhlasem vlády.**